

SLOVENSKI NAROD

Izhaja vsak dan popoldne, izvemši nedelje in praznike. — Inserati do 30 petič a Din 2.—, do 100 vrst Din 2.50. večji inserati petič vrsta Din 4.—. Popust po dogovoru. Inseratni davek posebej.
»Slovenski Narod« velja letno v Jugoslaviji Din 144.—, za inozemstvo Din 330.—. Rokopisi se ne vračajo. — Naše telefonske številke so: 3122, 3123, 3124, 3125 in 3126.

Požarna katastrofa v Beli krajini

32 posestnikom je pogorelo nad 110 objektov, mnogo živine in poljedelskega orodja — Škoda je ogromna — Prebivalci vasi Zaluke so izgubili vse imetje

Metlika, 14. aprila. Kakor je že »Ponedeljek« na kratko poročal, je zadnja večer na cvetno nedeljo belokranjsko naselje Zaluko, kako uro hoda od Metlike proti hrvaški strani, tik ob Kolpi, strašna požarna katastrofa. Nesrečnim prebivalcem, ki jim je zgorelo z malimi izjemami vse njihovo premoženje, bo ostal 13. april v žalostnem in tragem spominu. O strašni nesreči izvemo naslednje podrobnosti:

Na cvetno nedeljo je skoraj vsa vas odšla k maši v župno cerkev v Zekanje. Doma je ostalo le nekaj starcev in najmlajših otrok. Domači župnik je pravkar pridigoval, bilo je okrog pol-dvanajstih, ko se je naenkrat zaslišal v cerkvi klic:

Zaluka je v ognju!

Ljudje so prestrašeni ohitili iz cerkve in že od daleč se jim je nudil strahovit prizor. Pol vasi je bilo v plamenih. Preden so prihiteli do vasi, oddaljene kake ¼ ure, je zbesneli element že opravil svoje strašno delo. Ogenj je nastal pri posestniku Juriju Belaniču-Radmanu, čigar lesena hiša stoji sredi vasi. Vsi domačini so bili v cerkvi. Doma sta bila samo gospodar in petletna hčerka. Mož je kahal kosilo ter je pristavil k ognju na ognjišču mast, da bi zabellil zelje, ki se je kuhalo v peči. Ko je prihlj razbeljeni masti vode, je mast puhnila iz ponve in ognjen žubel je švignil proti lesenemu stropu nad ognjiščem. Plamen je šnil skozi špranje na streho. Preden se je prav zavedel, kaj se je zgodilo, je bila vsa hiša, ki je bila večinoma lesena in s slamo krita, v ognju. Morda bi ne prišlo do tako strašne katastrofe, če bi v istem hipu ne

nastal močen veter

Ogenj se je širil tako nenavadno, da so ostale hiše v neposredni sosedščini neprizadete, dočim je veter zanesel ogenj na čez 200 m oddaljene hiše. Od tam se je razširil preko 10 hiš na neki kozolec na skrajnem koncu vasi. Tako je začelo obenem goreti na treh straneh. Med tem je veter potegnil zopet z nasprotni strani in v manj kot 10 minutah je bilo

pol vasi v plamenih

Ko so prihiteli vaščani iz cerkve, so našli svoje domove že vpepeljene. Domači in okoliški gasilci so kljub neugodnim prometnim razmeram in slabim cestam izredno hitro prihiteli na mesto. Metliški gasilci, ki so prihiteli z motorno brizgalno na pomoč, so se morali vrniti zaradi omenjenih težkoč. Ker je bila cesta za težki avtomobil neprehodna, na bližnji poti pa ni mostu, so morali sami zgraditi zasilni most. Njihovim naporom se je tudi v glavnem zahvaliti, da katastrofa ni še večja. Gasilna akcija je bila silno otežena.

Primanjkovalo je vode,

ker so v celi vasi samo tri mlake. Kolpa je oddaljena okrog 800 m. Ko so izčrpali vso vodo iz mlak, so morali napeljati cevi do Kolpe. Ker pa se je ogenj pojavil sedaj tu, sedaj tam, na kako smoteno gasilno akcijo ni bilo niti misliti. Le z največjimi težavami in izredno požrtvovalnostjo so obranili nekoliko hiš, ki so bile že v največji nevarnosti.

Zgorelo je 32 posestnikom nad 110 objektov

Najpremožnejši posestniki so postali popolni berači. Zgorelo jim je dobesedno vse. Nekateri so rešili govejo živino, dočim so mnogim zgorele svinje, vse kokoši itd. Zgorelo je tudi mnogo psov, ki so bili priklenjeni in se niso mogli rešiti. Na kadečih pogoriščih je videti vse polno zgozelenega zrnja, žita, koruze, fižola, pšenice itd. Pogoreli so vsi poljedelski stroji, vozovi, vsi kozolci, hlevi itd. Preostalo je le nekoliko zgozelenega tramovja, dočim je vse drugo dobesedno uničeno. Škoda se ne da niti približno oceniti.

Izmed vseh je najhujše prizadet prvi pogorelec Jurij Belanič, ki mu je

zgorelo tudi vsa gotovina

V soboto je dvignil iz hranilnice svoj prihranek iz Amerike 150.000 Din, prihranjen za zgradbo nove zidane hiše na mestu sedanje lesene. Pripravljeni

je imel tudi že vso potrebno opremo. Denar je imel spravljen v neki skrinji. Ko je opazil, da je hiša v plamenih, je pograbil skrinjo in jo odnesel na prost. Čeprav pa jo je odnesel precej daleč od goreče hiše, se je skrinja, ki jo je smatral za varno, vnela od vročine in je zgorela z vso vsebino. Na pogorišču je vladala tako silna vročina, da na 100 korakov daleč od ognja ni bilo mogoče vzdržati. Od vročine je nastal požar celo v dobre pol kilometra oddaljenem Jurjevcu, kjer so pa k sreči gasilci, ki so prihiteli na pomoč, opazili že tlečo streho na neki hiši in jo pogasili. Gasilec je celo brizgalna skoro zgorela od vročine.

Pri reševalni akciji se je, ponesrečilo poleg nekaj obupanih domačinov, ki so skušali rešiti svoje imetje, okrog

10 gasilcev, ki so dobili težje opekline

Sprva se je domnevalo, da je zgorelo tudi petletno dekletce, sedaj pa se je dognalo, da je otrok še pravočasno zbežal k sorodnikom v sosednji vasi. Le s težavo so rešili neko staro, ki je čuvala doma šestmesečnega otroka. Vsa hiša je bila že v plamenih, ko so se sosede spomnili na staro in jo rešili iz gorečega poslopja. Med pogorelo vlado silen obup. Kakor nori tavajo po pogorišču, prekopavajo razvaline in jokajo nad svojo nesrečo. Pretresljivo je gledati obup starcev, nesrečo mater in jokajočih otrok, ki zama prosijo kruha.

Nesrečneži so res vredni in potrebni, da jim vsa javnost priskoči na pomoč. V Metliki so že večer, ko so zvedeli za katastrofo, uvedli pomožno akcijo. Drevi bo sestane vseh društev, da uvedejo skupno akcijo. Zeleti bi bilo, da bi našel ta zgled najboljšo posnemanje.

Socijalistične manifestacije na Dunaju

Velika akcija avstrijskih socijalistov za zaščito republike — Vlada proti manifestacijam, organiziranim po vojaškem zgledu

Dunaj, 14. aprila. Včeraj so se vršile na Dunaju velike demonstracije zveze za zaščito republike. Demonstracije se je udeležilo 40.000 oseb in se je končala v polnem redu. Vsi govorniki so izrazili svoje zadovoljstvo nad izredno dobro uspešno manifestacijo in izjavili, da bo socijalistična stranka z vsemi sredstvi varovala svoj položaj. Izven Dunaja se je vršilo več zborovanj. Zborovalci so bili v stalni zvezi z glavno manifestacijo s pomočjo

telefonskih in brzovrhnih zvez, ki so bile za ta dan improvizirane popolnoma po vojaških pravilih. Do poznega večera ni bilo incidentov in manifestanti so se vračali v malih skupinah domov. Kljub temu, da je ta manifestacija potekala popolnoma mirno, prevladuje v vladnih krogih mnenje, da zavzemajo slične manifestacije preveč vojaški značaj in da so nezakonite. Vlada bo v bodoče slične manifestacije brez pogojno prepovedala.

Razoroževanje na morju

Končno določevanje besedila pomorske razorožitvene pogodbe

London, 14. aprila. Juristi, ki so določili, da sestavijo besedilo pogodbe, ki je rezultat konference, so bili zaposleni v edbot ves dan. Pri delu jim je pomagal odbor strokovnjakov pod predsedstvom Mauriceja Hankeya. V soboto zvečer je bil objavljen komunikat, ki pravi, da se je sestel v saint-jameski palači prvi odbor, ki se je bavil s še nerešenimi vprašanji. Odbor je soglasno odobril četrti poročilo strokovnjakov o razporedbi vojnih ladij. Nadalje je odbor odobril definicijo rušilev na podlagi sporazuma, ki je bil dosežen glede na to vprašanje med tremi državami. Soglasno je bil odobren načrt redakcije sporazuma med tremi državami o oklopnih. Končno je odbor soglasno odobril poročilo posebnega odbora, ki je definiral pojem ladij matle za letala.

Kakr poročajo, bo Anglija v smislu sporazuma o oklopnih razorožila oklopnice »Marlbourogue«, »Emperor of India«, »Ben-

bowe in »Tiger«.

Dva oklopnici bosta razoroženi najpozneje tekom 24 mesecev od ratifikacije pogodbe, drugi dve oklopnici pa po 30 mesecih. Zedinjene države bodo razorožile najpozneje v 24 oziroma 30 mesecih oklopnice »Utah« in »Florida«. Zedinjene države bodo obdržale kot šolske ladje oklopnice »Arkansas«, Anglija »Iron Duke« in Japonska »Hiyei«.

London, 14. aprila. AA. Ameriški delegat Stimson je imel radiofonsko predavanje o izidu pomorske razorožitvene konference v Londonu. Na podlagi doseženega sporazuma bodo ameriška, japonska in angleška vojna mornarica zmanjšale število križark za 230.000 ton. Nadalje bodo sorazmerno reducirale torpedovke in podmornice, tako da bo reduciranih 460.000 ton. Naposled je Stimson govoril o neizpremenjenih prijateljskih stikih med Japonsko in Zedinjenimi državami.

Spor med Anglijo in Egiptom zaradi Sudana

Na pogajanjih med angleško in egiptsko delegacijo je došlo do nesoglasja zaradi posesti Sudana

London, 14. aprila. Kakor poročajo, je prišlo na angleškoegiptskih pogajanjih do hudega spora med angleško in egiptsko delegacijo v vprašanju bodočnosti Sudana. Egiptski ministrski predsednik Nahas paša je postavil angleškemu ministru Hendersonu nove zahteve, ki jih bo angleška vlada težko sprejela.

Egiptski predsednik Nahas paša je postavil take predloge, da izpreminja jo popolnoma vsebino in namen po-

godbe, ki je bila sklenjena med Anglijo in bivšim ministrskim predsednikom Mahmudom pašo. Nahas paša zahteva, naj se proglasi Sudan za egiptsko ozemlje, ki bi ga skupno upravljali Egipčani in Angličani. Podguverner naj bi bil Egipčan in tudi v upravnem svetu naj bi bili zastopani Egipčani. Politični krogi zatrjujejo, da Anglija ne more popustiti v vprašanju Sudana, ker bi bila v tem primeru ogrožena v velikem delu njena kolonialna posest v Afriki.

Motociklistične tekme v Budimpešti

Budimpešta, 14. aprila. AA. Pri večeršnjih motociklističnih dirkah je dosegel prvo mesto v kategoriji 175 cm³ Zagrebčan Urojič s povprečno brizno 96,7 km na uro. V kategoriji 500 cm³ je prišel na tretje mesto Zagrebčan Strban s 113,8 km na uro.

Izvoz žita v Bolgarijo

Sofija, 14. aprila. V poslednjih treh mesecih je bilo iz Jugoslavije v Bolgarijo izvoženih 50 vagonov žita.

Indijski bojkot angleškega blaga

Protiangleška propaganda postaja resna — Bojkot angleškega blaga se čim dalje bolj širi — Pred aretacijo Gandhija

Bombay, 14. aprila. Agitacija proti angleški nadvladi se nadaljuje z vso silo. Angleški vladni krogi, ki so doslej nekako brezskrbno spremljali Gandhijevo agitacijo, so se pričeli vznemirjati, ker kaže protiangleška propaganda resne znake aktivnega upora proti angleškim oblastem. V soboto je 5000 oseb svečano vrlo sliko v morje, ki simbolizira solni monopol. V Bombayu je veliko oseb pridelovalo sol. Policia je aretirala pet dijakov, ki so javno čitali letake revolucionarne vsebine. V Noakhali je hotela policija zapleniti prostovoljcem posode za proizvodnjo soli. Pri tem je prišlo do krvavih spopadov, v katerih je bilo hudo ranjenih veliko ljudi. Posebno se širi bojkot mornarskega blaga. V Surat je prisostvovala velika množica žensk shodu, na katerem so sklenili bojkotirati prodajalne alkoholnih pijač. V več krajih so govorili poizivali množice, naj se uprejo nepravilnim zakonom in naj ne nosijo več evropskih oblačil.

Madras, 14. aprila. Tu so zažgali velike množice evropskih oblačil. Bojkot evropskih industrijskih proizvodov se vedno bolj širi. Trgovci imajo velike izgube.

Alahabad, 14. aprila. AA. Predsednik nacionalnega kongresa Pundit Javaharlal je bil davi aretiran na postaji Čeki, ker je obtožen, da je kršil solni monopol.

Bombay, 14. aprila. Včeraj so se tu vršile velike narodne manifestacije za neodvisnost Indije in demonstracije proti Angliji. Manifestanti so korakali v strmenih vrstah po glavnih ulicah proti obrežju, prepevajoč narodne indijske pesmi in noseč najrazličnejše napise, pred vsem deske z

napisom: »Doli z monopolskim zakonom!« Simbolično so napise s tem besedilom pometal v morje. Manifestacije se je udeležilo nad 500.000 ljudi. Do težjih incidentov med manifestacijami ni prišlo.

Bombay, 14. aprila. Položaj v Indiji se je zadnje dni zelo poslabšal. Odpor proti angleškim oblastem je zavzel tako resen značaj, da je aretacija Gandhija postala neizogibna. Bombayska vlada si je popolnoma svesta težkega položaja in pripravila energične odredbe, da zajezijo revolucionarno gibanje. Več članov vlade je odpotovalo v Surat, da prouče tamošnji položaj. Bojkot državnih funkcionarjev je zavzel tako ostre oblike, da vlada ne more več mirno gledati te agitacije. V zvezi z resnim položajem se je vršila v Bombayu konferenca policijskih uradnikov, na koncu katere so odposlali nujno brzovrsto indijskemu podkralju lordu Irwinu. Policia pričakuje vladne odredbe za akcijo proti upornikom. V Bombayu so vdrle na borzo ženske, ki je nato ustavila poslovanje. Članom borze so prodajale ženske sol in dobile za to 225 funtov sterlingov.

London, 14. aprila. AA. »Evening News« priobčuje danes poročilo svojega indijskega dopisnika, ki pravi, da je bila večerajna nedelja zadnji dan tedna neposlušnosti. Vlada pričakuje, da bodo indijska oblastva postopno izvajala čim dalje oostrejša ukrepa proti Gandhijevemu pokretu. Minister za kolonije je pozval indijsko oblastva, naj odleže strogo izvajajo zakone. Posledica tega bo, da bo Gandhi aretiran. Indijski podkralj smatra, da bo ta dogodek nekaj časa pojačal Gandhijev pokret, da pa ni nikake opasnosti.

Francoski dan v Ljubljani

Predavanja na srednjih šolah in na univerzi

Ljubljana, 14. aprila.

Na odredbo prosvetnega ministra se je tudi na vseh ljubljanskih šolah danes dopoldne vršil francoski dan. Po vseh razredih so učitelji učencem kratko predavali o Franciji kot prijateljici in zaveznici naše države. Po predavanjih je bil pouka prost dan.

Ljubljanska univerza je proslavila francoski dan s predavanjem univ. profesorja dr. Riharda Zupančiča. Predavanje je ob navzočnosti številnih univerzitetnih profesorjev in intelektualnega obistva otvoril univ. rektor dr. Metod Dolenc z nagovorom, rekoč, da proslavlja univerza francoski dan s skromnim predavanjem in se na ta način oddolži požrtvovalnosti velikega francoskega naroda, ki je prirejal v dneh srbske Golgote srbske dneve po vsej Franciji. L. 1915 in 1916 ter je rešil tako herojski srbski narod, ki mu je pretlila katastrofa, in je še potem v svojih šolah na svoje stroške izšolal številne naše dijake. Pozdravil je zastopnika odsotnega bana podbana dr. Pirkmayerja in posebno še zastopnika francoske države konzula Richarda, nakar je podal besedo predavatelju.

Univ. profesor dr. Rihard Zupančič je v kratkem, a jedrnatem predavanju odkril veličino francoskega duha, predavajoč o francoskih matematičnih klasičnih dobe in njih prispevkih za razvoj mehanike, ki se deli v astronomsko in laboratorijsko. Preden je orisal zasluge francoskih matematikov klasične dobe, razvoj mehanike, je podal izsledke pred temi živčih velikih matematikov od Aristotela preko Leonarda da Vinci, Galileja, Kopernika in Newtona, ki se je pa že okoristil s francoskim zadnjim skolastikom in prvim modernim filozofom Descartom. Nato je predavatelj podal v glavnem metodo in izsledke ostalih matematikov klasične dobe. La Grangea, d' Alemberta, La Placea in drugih ter zaključil predavanje s karakteristiko klasične dobe matematike v Franciji: da je bila sistematično konstruktivna in v bistvu nekritična. Imela je pa strogo šolo in kar ee je v tej dobi produciralo, je prav zaradi tega obdržalo do danes svojo vrednost. Predavatelj je želel, naj bi bila ta doba tudi današnjim zgled na vseh poljih duhovnega udejstvovanja, češ, da je pri duševnem delu bolje nič nego polovičarstvo.

Predavatelju sta se zahvalila rektor dr. Dolenc ter francoski konzul Richard, nakar je bila proslava francoskega dne slovenskih intelektualcev zaključena.

Francoski dan v Beogradu

Beograd, 14. aprila. Danes se po vsej državi proslavlja francoski dan. Po šolah se vrše primerna predavanja. Današnji beograjski listi priobčujejo simpatične članke

o Franciji. Drevi bo v narodnem gledališču svečana akademija, ki jo otvori prosvetni minister Boža Maksimović. Akademiji bodo prisostvovali člani kraljevske vlade, dvor in mnogi odlični predstavniki raznih korporacij, organizacij in društev.

Poset sofijskega angleškega poslanika v Beogradu

Beograd, 14. aprila. Angleški poslanik v Sofiji Waterlow prispe te dni v Beograd, da poseti svojega tovariša, angleškega poslanika na našem dvoru g. Hendersona.

Letalo »Naša nada« v Beogradu

Beograd, 14. aprila. Včeraj dopoldne je bil pri tovarni avijonov »Zmaj« v Zemunu izvršen slovesen krst avijona, ki ga je poklonil Uruženju rezervnih aviatikov gosp. Dundjerski. Avijon je prejel ime »Naša nada«.

»Zeppelin« na poletu v Španijo

Friedrichshafen, 14. aprila. AA. Zrakoplov »Grof Zeppelin« bo danes popoldne odletel v Španijo, odkoder se vrne v sredo.

Tatvine madriških umetnin

Berlin, 14. aprila. AA. Policia je zasegla v antikvarnici 250 črtic in grafičnih del, ki so bila ukradena iz madriškega muzeja. Med ukradenimi umetninami je 55 Rembrandtovih, 50 Dürerjevih in 5 Van Dykovih. Policia skuša doznati krivce.

Težka rudniška nesreča

Pariz, 14. aprila. AA. Po poročilu iz Takonvija v državi Washington se je v tamkajšnjem rudniku pripetila težka nesreča. Plini so eksplodirali. 21 rudarjev je bilo ubitih.

Promocija

Na veterinarski fakulteti v Zagrebu je promoviral za veterinarja g. Fran Moser, sin Jurija Moserja, posestnika in avtoizvoška iz Trnovega. Čestitamo!

Borzna poročila.

LUBLJANSKA BORZA

Devize: Amsterdam 22,75, Berlin 13 475 do 13,505 (13,4925), Bruselj 7,9848, Budimpešta 9,885, Curih 1064,4—1097,4 (1095,9), Dunaj 794,67—797,67 (796,17), London 274,63—275,43 (275,09), Newyork 56,43, Pariz 220,43—222,43 (221,43), Praga 167 do 167,80 (167,40), Trst 295,33—297,33 (296,33).

INOZEMSKA BORZE.

Curih: Beograd 9,1275, Pariz 20,205, London 25,0975, Newyork 515,85, Bruselj 72,04, Milan 27,0425, Madrid 64,45, Berlin 123,09, Dunaj 72,65, Sofija 3,74, Praga 15,275, Varšava 57,85, Budimpešta 90,20, Bukarešta 3,07.

Občni zbor „Kola jugoslovenskih sester“

Lepi uspehi društva — Dečki dom v Kraljevi

Ljubljana, 14. aprila. Postalo je že tradicionalno, da ima naše „Kolo jugoslovenskih sester“ svoj redni občni zbor na svetlo nedeljo, na dan oljke. Tudi letos so se kolešice zbrale v prav lepem številu na 9. redni občni zbor, ki se je vršil včeraj ob 15. v dvorani Delavske zbornice. Občni zbor je v epizemnem poteku mirno in stvarno, razvila se je le živahnost v mestoma burna debata o nekaterih internih načelnih zadevah. Občnega zbora so se poleg ljubljanskih članic udeležile tudi delegatke iz raznih krajev dravsko-banovine, tako iz Ptujja ga Korosčeva, iz Kranja ga dr. Sabotijeva, Pipanova in Gregorčeva, iz Skofje Loke Hubadova in Šiberjeva, iz Zagorja ob Savi Birollova, Vračarjeva, iz Orehovega, iz Kamnika Rupnikova, iz Mosti Kruharjeva in Gradova ter iz Štepanje vasi Benedikova.

Predsednica, dvorna dama ga Franja Tavčarjeva, je otvorila in vodila občni zbor, pozdravljajoč najtopleje vse članice in osebno znanje delegatke. V toplih besedah se je spominjala vseh umirlih članic ter je med živahnim odobravanjem predlagala udanostno brzojavko Nj. Vel. kralju in kraljici, kakor tudi brzojavno pozdrav beograjskim tovarišicam »Kolu srbskih sester«, po katerih vsemu je organizirano tudi ljubljansko društvo.

Zelo agilna, požrtvovalna in marljiva tajnica ga Mira Engelmannova je podala zanimivo in izčrpno poročilo o delovanju orednjega društva »Kola«, kakor tudi o njega podružnicah. Preteklo leto ostane v kroniki društva kot leto plodonosnega in sistematičnega področnega dela na prosvetnem, socialnem in humanitarnem polju. Vse članice so se z vnujo in požrtvovalnostjo posvetile svoji nalogi ter dosegle marsikak lep uspeh. V toplih besedah se je spominjala lani umrle ga Ane Wieselnove, ki je znala v šiški organizirati društvo tako, da šteje sedaj nad 200 članic. »Kolo« šteje sedaj 28 podružnic s 7185 članicami, med temi 1210 v Ljubljani. Lani je prav dobro uspel materinski dan, ki se bo odselej

po odredbi prosvetnega ministristva praznoval po vseh šolah 11. ali 12. maja. Največjo skrb je »Kolo« lani posvečalo organizaciji ferijalne kolonije. Strašna lanska zima je na divnem oljčnem Omišlju močno poškodovala ferijalni baraki ob morju obali. V treh skupinah je lani poslalo Kolo na morje 182 otrok, med temi 34 brezplačno. »Kolo« se je posrežilo kupiti dve lepi poslopji v Kraljevi za 350.000 Din, kjer bo odselej dečki dom in ferijalna kolonija za deca iz dravsko-banovine. Pri nakupu je šel zelo na roko »Kolu« ljubljanski mestni magistrat. Za božične praznike so kolešice povsod, kjer imajo svoje podružnice, organizirale božičnice ter oddarile siromašnim deca. »Kolo« je bilo lani v prirahnih stikih z vsemi ženskimi organizacijami in tudi z inozemstvom, osebno s Prago. Lani se je ustanovila nova podružnica na Raketu, kjer je »Kolo« posvetilo osebno pozornost obtejnim prilikam. Zelo agilna je bila poverjenica na Raketu ga Helena Hladnikova. Tamošnja podružnica šteje že 125 članic.

Tajnica je podala tudi izčrpno poročilo o delovanju posameznih podružnic. Z veliko vnujo sodelujejo pri »Kolu« posamezne učiteljice. Lepe uspehe beleži podružnica v Celju, ki je lani v juliju in avgustu priredila ferijalno kolonijo v Bakarju, kjer je pod prav ugodnimi pogoji kupila tamošnji »Narodni dom«.

Za svoje nad eno uro trajajoče poročilo je žela gospa tajnica največjo pohvalo in priznanje. Blagajničarka ga Vita Zupančičeva je podala pregledno poročilo o finančnem stanju »Kola«. Pred volitvami se je vršila živahna debata o nekaterih internih zadevah. Naposled je bil izvoljen stari odbor z malimi izpremembami. Za predsednico je bila ponovno soglasno izvoljena ga Franja Tavčarjeva.

Ob zaključku občnega zbora je gospa predsednica poročala o stanju dečjega doma v Kraljevi. Letos se tam prvič odpre ferijalna kolonija namesto v Omišlju.

Kulturna manifestacija Julijske Krajine

Organizacija jugoslovenskih emigrantov pripravlja veliko umetniško in kulturno razstavo

Ljubljana, 14. aprila.

Organizacija jugoslovenskih emigrantov (Oriem) pripravlja veliko umetniško in kulturno razstavo Julijske Krajine. Razstava se bo vršila v naši prestolici v Beogradu od 27. aprila do 7. maja. Vsi emigranti iz Julijske Krajine so se včlanili v »Oriem«, ki ima danes svoje podružnice že po vsej državi. Organizacija obstoja že dve leti in se je razvila v eno naših najbolj aktivnih in aktivnih društev. Veliko požrtvovalnosti in ljubezni je zahtevalo uresničevanje načrta organizacije, da pokaže s širokopotežno zasnovano razstavo stari in novejši kulturni udeleževanje Julijske Krajine.

Organizacija razstave

Razstava bo odprta v Beogradu v umetniški dvorani Cvijeta Zuzorica pod imenom »Kulturna razstava Julijske Krajine«. Po možnosti bo ista razstava pozneje prirejena v Zagrebu in morda tudi v Ljubljani.

Razstava bo deljena v dve veliki skupini, v umetniško, kjer bodo zastopani vsi umirli starejši in živeči likovni umetniki, rojeni v Julijski Krajini. Žal, da v tej skupini ne bodo zastopani prav vsi. Nekaj jih živi na teritoriju Julijske Krajine in se ne morejo razstave udeležiti. Druga velika skupina bo publicistična. Tu bo zastopani predvsem in povojni, periodični in neperiodični tisk Julijske Krajine, slovenske in hrvatske književne publikacije, revije, časopisi itd.

Posebno pozornost so prireditelji posvetili povojnim kulturnim produktom, kakor revijam, novim, književnim publikacijam in muzikam. Razstavljene bodo tudi vse muzikacije, ki so jih glasbeniki iz Julijske Krajine objavili ali izdali v Jugoslaviji.

Kulturna slika Julijske Krajine

Z otvoritvijo zanimive razstave bo izšel tudi poseben Zbornik, ki bo podaljal s članki in statistiko pravo narodno kulturno sliko Julijske Krajine tako, da si bodo obiskovalci razstave in vsaki drugi lahko ustvarili s pomočjo Zbornika in razstavljene materialne pravilno, objektivno predstavilo o delu naših kulturnih delavcev iz Julijske Krajine.

Razen obsežnih in izčrpnih statističnih pregledov bo Zbornik vseboval še zanimive pisne in zgodovinske orise Julijske Krajine, literarno zgodovinski, umetniško zgodovinski in glasbeno zgodovinski pregled. Izšel bo seveda tudi katalog umetniške razstave z reprodukcijami slik vseh likovnih umetnikov, ki bodo razstavljali.

V načrtu so v zvezi s to kulturno manifestacijo Julijske Krajine tudi glasbeno recitacijski večeri v koncertnih dvoranah v Beogradu. Recitirala se bodo najboljša dela v verzih in prozi predvsem mlajših pa tudi starejših pisateljev in pesnikov skrajš s predvajanjem zanimivega glasbenega programa.

150 del

Od starejših, že umirlih umetnikov iz

Julijske krajine bosta zastopana dva, in sicer znameniti cerkveni slikar iz Aidovščine Anton Čebelj (Zebelj) s tremi deli in slavni portretist iz Gorice Josip Tominc tudi s tremi deli. Prvi je živel v drugi polovici 18. stoletja, drugi pa v prvi polovici 18. stoletja.

Od živih likovnih umetnikov se bodo razstave udeležili še slikarji Milan Klemenčič, Saša Šantel in njegovi sestri Avgusta in Henrika Šantel, Franc Stiplovič, Avgust Birollo, Albert Sirk, Cvetko Ščuka, Viktor Cotič, Adolff Lapajne, Eka Piščanc, Gornir A. Kos in Fran Pavlovce ter trije kiparji Nikolaj Pirnat, Alojz Repič in Ivan Šačević.

Od slikarjev, ki so v Ljubljani najbolj znani, bodo razstavili bolj znana umetniško vredna dela Fran Pavlovce, Gornir Kos, Ivan Cargo, Franc Stiplovič in Saša Šantel ter kitar Nikolaj Pirnat. Med Pavlovčevimi slikami bo vzbujalo gotovo največjo pozornost njegov mehk, erotični »Polak« in »Istranica«, med Čargovini »Rudarji«, iz cikla »Volna« in njegovi karakteristični portreti, med Kosovimi »V gostilni« in »Gospa s sinčkom« ter njegova tihotajta; Stiplovič ima uspehi in po barvni kompoziciji zanimivo »Tihotajta«, Nikolaj Pirnat »Goda« in osnutek za Cankarjev spomenik, Birollo svoje »narodne« pokrajine, Sirk edino slovensko ribiško vas Sv. Križ in uspel portret publicista Kocjančiča, itd.

V Beogradu vlada za to razstavo že zdaj veliko zanimanje tako, da ji je uspeh zagotovljen, saj bo veličastna manifestacija naše kulture v Julijski Krajini, ki mora zanimati slehernega Jugoslavena. Vsa pripravljena dela za razstavo vodi v Ljubljani s člani »Oriem« ga dr. Lado Čermelj, v Beogradu pa poseben izvrševalni odbor pod vodstvom dr. Čoka ter častnega pokroviteljstva dan in gospodov. Prepričani smo, da bo tudi številni Slovenci, ki si bodo ogledali razstavo v Beogradu, veliko in častno.

Beleznica

KOLENDAR

Danes: Ponedeljek, 14. aprila 1930, katoličani: Tiberij, pravoslavni: 1. aprila, Marija.

DANŠNJE PRIREDITVE

Opera: Akademija za francoske poplave Ljano.

Kino Matica: Noetova berka.

Kino Ljubljanski dvor: Kralj kraljev.

Kino Ideal: Grom in peklo.

DEŽURNE LEKARNE

Danes: Bahovec, Kongresni trg; Ušar, Sv. Petra cesta; Hočvar, Sp. Šiška.

Med prijatelji

— Moj ženin pravi, da še nikoli ni videl nič tako majhnega, kakor so moje noge.

— Jaz sem pa videla.

— Kaj?

— Tvoje čevlje.

Rogoza smo izgubili

Zanimive informacije zagrebške lista o bivšem članu naše drame Rogozu

Če vprašate v Ljubljani, ali je Rogoz Slovenec, bo večina odgovorila, da je Slovenec. In res, le malo jih ve, da je Rogoz Hrvat. V razmeroma kratkem času se nam je popolnoma prilagodil, pri nas se je popolnoma poslovenil, in sicer tako zelo, da se v Zagrebu niso vedeli, ali je Hrvat ali Slovenec. Tamošnja gledališka uprava ga je pred dnevi proglasila kratkoročno za Slovenca. Včeraj je namreč Rogoz prišel iz Prage na gostovanje v Zagreb. Zagrebški listi so si ob tej priliki privoščili upravo zagrebškega teatra, češ, da je nerazumljivo, kako je mogla v svojih objavah proglasiti Zvonimirja Rogozo za Slovenca.

Drevi bo Rogoz igral v Malem kazališču Hamleta. To je prvič, poročajo listi, da bodo Zagrebčani imeli priliko videti svoje-ga rojaka na odru in to v tako veliki vlozi, kakor je Hamlet. — Nadalje prinaša »Jutrarnji list« o Rogozu in njegovi karijeri zanimive podatke, ki bodo zanimali tudi naše občinstvo in ga morda tudi presenetili. Do prevrata je bil Rogoz član raznih potujočih igralskih družin in nekaj časa tudi v varožinskem gledališču. Od početka samostojnega slovenskega gledališča je pa bil njegov najaktivnejši član, tako da so ga Slovenci imeli popolnoma za svojega umetnika. V tej dobi je igral najrazličnejše vloge. V njegovem repertoarju so spadajo zlasti klasični in ruske psihološke drame. Na podlagi svojih kreacij je Rogoz postal najprvo gost, potem pa stalen član praškega Narodnega divadla.

V Ljubljani pa žive Rogozovi prijatelji in ljubitelji njegove umetnosti ter številni drugi v trdnem prepričanju, da je še član naše drame in je odšel v Prago samo na gostovanje za leto dni. Tako so vsaj poročali ob njegovem odhodu. Gledališka uprava nam bo gotovo mogla pojasniti, če je Rogoz za naše gledališče, s tem, da so ga angažirali kot stalnega člana v Pragi, za vedno izgubljen.

Fr. G.

Odkar stoji Ljubljana...

Ljubljancem so dobili prvo javno razsvetljavo pred 137 leti — Slovensna otvoritev novega dela mestne elektrarne

Ljubljana, 14. aprila.

V soboto zvečer se je vršila slovenska otvoritev novega dela mestne elektrarne v Slomškovi ulici. K otvoritvi se je zbrala odlična ljubljanska družba. Navzoči so bili banski načelnik dr. Vončina, divizijski general Tripkovič, škof dr. Jeglič, konzularni zbor, zastopniki zbornice TOI, Delavske zbornice, univerze, Zveze industrijcev, inženjerske komore, celotni občinski svet z županom dr. Pučem na čelu, magistratno uradništvo in zastopniki tvevk, ki so izvršile dela pri razsvetljavi elektrarne. Otvoritev se je udeležil tudi starosta slovenskih županov, bivši ljubljanski župan g. Grašeli, pod katerega županovanjem so elektrarno zgradili.

Ko je škof dr. Jeglič blagoslovil nove naprave, so si povabivši ogledali novi del elektrarne in ustroj velikega obrata, ki razpolaga sedaj s 6600 konjskimi silami in oskrbuje ne le Ljubljano, temveč tudi vso bližnjo okolico z električno energijo.

Po ogledu se je v Unioni vršila uradna otvoritev novega dela elektrarne. Predsednik upravnega odbora mestne elektrarne g. Orehek je po pozdravu predstavnikov prešel na historijat mestne elektrarne, naglašujoč, da so momentni, ki jih je treba ob tej priliki izraziti ugotovitvi:

Občinski svet deželnega stolnega mesta Ljubljane je 14. marca 1893 sklenil zgraditi kaloriferno elektrarno v Slomškovi ulici in je v to svrhu najel posojilo v znesku 400.000 gl. S tem je bil položen temelj, na katerem se je zidala in dozidala današnja centrala. Ljubljana je takrat stopila v vrsto tistih naprednih mest, ki so že uporabljala električno energijo za razsvetljavo in gosilno moč. Res je, da je prva naprava v obče bila namenjena le razsvetljavi mesta in da so je gonilne moči v primeri e razsvetljavo uporabljale le malo. Pokazalo pa se je hitro, da električna energija ni potrebna samo za razsvetljavo, temveč da je potrebna predvsem za razvoj obrti in industrije tudi v Ljubljani. Začetkom se je ljubljanska obrtništvo in takrat se v povojih se nahajajoča industrija le malo posluževala električne energije. Kakor že omenjeno, je bilo v glavnem vse obratovanje mestne elektrarne usmerjeno na razsvetljavo.

Toda tudi to je bilo dobro, kajti s tem je bil opravičen dokaz, da so se ljubljanski občani precej modernizirali in da ne živijo več v tisti miselnosti, ki je vladala pred dobrih 100 leti in o kateri nam pripoveduje slovenski zgodovinar profesor Vrhovec v svoji knjigi. Takrat je imel ljubljanski meščan popolnoma druge nazor o razsvetljavi mestnih ulic, kajti drugače bi se ne mogel tako izraziti, kakor se je izrazil na okrožnici, ki jo je razposlal občinski zastop v izjavo, ali naj se ulice v Ljubljani razsvetli ali ne. Eden naših prednikov se je na tej okrožnici izjavil takole: »Seit Lubech besteht, hat es nie eine Beleuchtung gehabt, folglich hat es eine solche auch jetzt nicht von Nöten.« (Odkar obstoji Ljubljana, ni nikdar imela razsvetljave, torej je tudi sedaj ne potrebujemo). In drugi: »Die Bürgerschaft benötigt die Stadbeleuchtung nicht, da der fleissige und anständige Bürger früh zu Bett geht und plegt die Gasse abends nicht zu betreten.« (Meščanstvo ne potrebuje razsvetljave, ker gre priden in dostojen meščan zgodaj spat in ne hodi zvečer na cesto.)

Vzlic vsem enakim izjavam pa se je izvršila leta 1793 prva javna mestna razsvetljava, torej pred dobrih 137 leti. Doživela pa je takoj popoln fiasco, kajti vse svetilke so radi slabega goriva že ugasnile ob 9. uri in Ljubljana je bila zopet zavita v popolno temo.

Angažma v Pragi je bil za Rogozo, pravi nadalje zagrebški list, veliko priznanje tem bolj, ker doslej ni mogel dobiti niti prilike za gostovanje v rodnem Zagrebu, kjer si je tako želel nastopiti.

V Pragi se je Rogoz hitro znašel in kmalu obvladal popolnoma češki jezik na odru. Publika in kritika sta priznali eno-dušno umetnost hrvatskega umetnika in ga primerjali s svojimi velikimi umetniki ter ga celo tem predpostavljali. To ravno ni bilo lahko doseči, če se vpoštevata visok umetniški nivo Narodnega divadla ter strogost praške kritike posebno do tujcev. Kakor se je Rogoz pred 10 leti uspešno plasiral med Slovenci in je igral vse vloge v taki slovenski, da bi ga lahko zavidal vsak čistokrvni Slovenec, tako se je tudi v letu dni znašel v Pragi. Rogozova zasluga je, da je populariziral v Pragi našo dramo. Na njegovo inicijativo je Narodno divadlo vprizorilo Vojnovičevo »Smrt majke Jugovice« in Ogrizovičovo »Hasanaginica«. Rogoz je v obeh komadih igral in režiral itd.

Rogoz je torej šele zdaj postal za Zagrebčane veliki hrvatski umetnik. Šele po velikih uspehih v Ljubljani in potem, ko je postal član Narodnega divadla, je dobil priliko za gostovanje v rodnem Zagrebu in bog obvarul, da bi si kdo upal trditi, da je po narodnosti kaj drugega nego Hrvat. Naša Talija bi lahko vzdihnila: »Nevrednost je plačilo sveta.« Pa tako se je zgodilo že z mnogimi drugimi umetniki, ki so se »naredili« na našem odru. Z njimi so se in se ponašajo tuja gledališča.

Fr. G.

Fr. G.

Fr. G.

Fr. G.

Fr. G.

Fr. G.

Fr. G.

Fr. G.

Fr. G.

Fr. G.

Fr. G.

Fr. G.

Fr. G.

Fr. G.

Fr. G.

Fr. G.

Fr. G.

Fr. G.

Fr. G.

Fr. G.

Fr. G.

Fr. G.

Fr. G.

Fr. G.

Fr. G.

Fr. G.

Fr. G.

Fr. G.

Fr. G.

Fr. G.

Fr. G.

Fr. G.

Fr. G.

Fr. G.

Fr. G.

Fr. G.

Fr. G.

Fr. G.

Fr. G.

Fr. G.

Fr. G.

Fr. G.

Fr. G.

Fr. G.

Fr. G.

Fr. G.

Fr. G.

Fr. G.

Fr. G.

Fr. G.

Fr. G.

Fr. G.

Fr. G.

Fr. G.

Fr. G.

Fr. G.

Fr. G.

Fr. G.

Fr. G.

Fr. G.

Fr. G.

Fr. G.

Fr. G.

Fr. G.

Fr. G.

Fr. G.

Fr. G.

Fr. G.

Fr. G.

Fr. G.

Fr. G.

Fr. G.

Fr. G.

Fr. G.

Fr. G.

Fr. G.

Fr. G.

Fr. G.

Fr. G.

Fr. G.

Fr. G.

Fr. G.

Fr. G.

Fr. G.

Fr. G.

Fr. G.

Fr. G.

Fr. G.

Fr. G.

Fr. G.

— Drugo gostovanje gđ. Marice Lubejeve. Slovenska subreta zagrebškega kazališča gđ. Marica Lubejeva je v soboto nastopila v partiji Hanerl operete »Pri treh mladencih« ter se zopet odlikovala kot izvrstna pevka in temperamentna plesalka. Večino svojih točk je morala na vztrajno zahtevo občinstva ponoviti in žela najtoplejšje priznanje. Gđ. Lubejeva nikoli ne pretrava v svoji igri in kaže povsod, da je v dobri šoli in pod vodstvom režiserjev, ki imajo okus.

Fr. G.

Francoski dan

(Iz nagovora.)

Marihor 14. aprila.

Tam pod lokom znamenitost v Parizu kosti neznanega junaka. Niče mu ne ve imena, niče njegovega rodu, vendar pa roma k njemu ves Pariz, domačini in tujci. Vsem je srčna potreba, da se poklonijo njegovim manom, manom junaka, ki je dal življenje, ko ga je klicala domovina.

Na njegovem grobu oživi spomin za stoletja junakov, ki so kakor on izkrcavali v svetov. Volni, na njegovem grobu se potoci solza za vsemi očini, ki so nam bližji in dragi, pa pošivajo morda kje v neznanem nam krajih. Vsi narodi vsega sveta prihajajo pod ta lok zmagovalca, vsi polagajo na grob vence v spomin in blago mislijo v srcu. Ni je razlike med njimi, ker je bila žrtve prevetka, da bi mogla se naprej razdvajati srca, razdvajati narode. Danes prihajajo vsi h grobu neznanega junaka, zavedajo se svoje dolžnosti do slovečanstva.

V žrtvi in trpljenju se stremejo srca, se najdejo narodi ter se spominajo svoje skupnosti, saj nesreča najlažje vzbuja s sočutjem tudi ljubezen. Pohitijo na pomoč kadarkoli in komurkoli, ki se nahaja v nevarnosti, je bila najvišja naloga vseh resnično velikih duhov. Njih nauk pa bodi tudi nam navodilo. Da storimo enako, ko je obiskala elementarna nesreča francoske pokrajine, uničila imetje in zahtevala slovesnih žrtve.

Ko se v svojih simpatijah spominjamo Francije in nesrečnih francoskih žrtve, storimo to v trdni zavesti, da vršimo delo bratoljublja, hkrati pa se zavedamo, da se oziramo tja na zapad, odkoder je prišla že večkrat tudi za nas važna odločitev.

Ljubljana je postavila Francozom na čast lirski steber, da tako izrazi svojo hvalečnost in zahvalo slovenskega naroda velikemu Napoleonu, da nam je s svojo lirijo dal zaslužiti vrednost in ceno narodne in državne samostojnosti. In v naših dneh se je v Parizu odločala naša usoda, potrjena v mirovnih pogodbah, podpisanih v bližnjih gradovih Versailles, St. Germain, Trian

Dnevne vesti

— **Novi patrijarh.** V soboto so se vršile volitve novega patrijarha. Dobili so ekopski mitropolit Varnava 45 glasov, črnogorsko-primorski mitropolit dr. Gavril Dožić 38 ter dobrošanski mitropolit Petro-Letič 34 glasov. Po volitvah je odšel pravosodni minister na dvor, da predloži kralju v podpis zakon o potrditvi novega patrijarha. Za novega patrijarha je bil potrjen mitropolit Varnava.

— **Iz državne službe.** Imenovan je za inspektorja v tobačni tovarni v Ljubljani šef oddelka iste tovarne Pavle Grčar; v višjo skupino je pomaknjen knjigovodja tobačne tovarne v Ljubljani Anton Žlajpah; vpokojeni so inspektor obilnega monopolnega inspektorata v Skopju Josip Novak, vodja tehničnih zgradb pri tobačni tovarni v Sarajevu Ivan Janko in šef oddelka tobačne tovarne v Sentu Ivan Dobrila.

— **Lombardna posojila na obveznice Seeligmannovega posojila** daje Poštna hranilnica kraljevine Jugoslavije po sklepu menega nadzorstvenega sveta z dne 9. IV. t. l. pod pogoji, ki veljajo za lombardiranje drž. vrednostnih papirjev. Obrestna mera za vsa lombardna posojila pri Poštni hranilnici znaša 7% na leto, poleg obresti se zaračunavajo še stroški z 1/4 na 3 mesece; obresti in stroški se plačujejo za 3 mesece v naprej. Podrobnosti pojasnila dobijo zainteresirani pri podružnici Poštne hranilnice v Ljubljani.

— **Razpust društev.** Gospodarsko društvo na Ježici, Oserednje društvo živilskih delavcev in sorodnih strok za Slovenijo, podružnica na Vrhniki, Društvo kmetijskih fantov in deklet na Brezovici, Radio-klub na Vrhniki in Strokovna skupina bolniških uslužbencev na Studencu so razpuščeni, ker nimajo pogojev za pravni obstoj.

— **Razid kluba.** Balinski klub v Tomačevem se je po sklepu obnega zbora prostovoljno razšel.

— **Osuvalna odredba.** Potočniku Francu v Račah je prepovedano na podlagi sodbe okrajnega sodišča v Mariboru zabajati v krčmi od 8. marca do 8. septembra 1930.

— **Finančni zakon za leto 1930/31.** V »Uradnem listu« št. 48, z dne 14. t. m. je objavljen finančni zakon za leto 1930/31.

— **Iz »Uradnega lista«** »Uradni list k. r. hanske uprave dravske banovine« št. 48, z dne 14. t. m. objavlja uredbu o povračilu potnih in selitvenih stroškov civilnih državnih uslužbencev.

— **Iz »Službenih Novin«** »Službene Novine« št. 83, z dne 11. t. m. objavlja zakon o arhivnih zunanjega ministristva ter diplomatskih in konzularnih zastopništvih kraljevine Jugoslavije v inozemstvu in zakon o pobujanju nelojalne konkurence.

— **Iz slovenskega kluba v Sarajevu.** Te dni smo proslavili odhodnico našemu dolgoletnemu odborniku in častnemu članu gosp. Ivanu Jenku (Šiškarju), uradniku tobačne tovarne. Kako je bil Jenko priljubljen v vseh krogih, je pokazal velik obisk večera. Bili so prisotni mnogi ugledni sarajevski Slovenci, kakor dr. Premlj, predsednik upravnega sodišča, polkovnik Dolinšek, dr. Puher, dr. Kržišnik in drugi. Bilo je tudi več Hrvatov in Srbov, katerim je zelo ugajala slovenska vzajemnost. G. Jenko odhajal na svoje posestvo v Travniku.

— **Dražba občinskega tova domžalskega,** razpisana z razglasom z dne 20. marca št. 4045, se ne bo vršila, ker je bila zakupna doba dosedanjemu zakupniku podaljšana.

— **Spominjska plošča J. Trdinu.** Iz Mengša nam poročajo: Sestavil se je pripravljani odbor za odkritje spominjske plošče pisatelju in narodnemu buditelju J. Trdinu. Ob stoletnici njegovega rojstva se mu bo vzdala spominjska plošča na kraju, kjer je stala njegova rojstna hiša. Odbor.

— **Vreme.** Vremenska napoved nam obeta oblačno in deževno vreme. Včeraj je bilo jamo samo v Skopju, drugod pa bolj ali manj oblačno. Najvišja temperatura je znašala v Beogradu 23, v Sarajevu in Skopju 21, v Zagrebu 20, v Ljubljani 19,1, v Splitu 19, v Mariboru 17,8 stopinj. Davi je kazal barometer v Ljubljani 744,5 mm, temperatura je znašala 8,9.

— **Težka nesreča.** V soboto popoldne se je v Logu pri Škofji Loki ponesrečil hlapec France Pustovrh. Padel je pod voz, ki mu je šel čez prsa, mu udaril prsni koš in povzročil težke notranje poškodbe. Zlomil si je tudi desno nogo. Pustovrha so prepehali v bolnico. Njegovo stanje je zelo kritično.

— **Ljubeznivi otroci.** Včeraj so morali v ljubljansko bolnico prepehali delavca Josipa Godlarija iz Toplice pri Zagorju. Mož se je domla sprl s sinom in hčerko, ki sta ga med prepričnim napadom in začela daviti. Končno je sin potegnil iz žepa nož in sunil očeta v roko, da mu je pretrgal žilo. Godlar je precej težko poškodovan.

— **Nesrečni padci.** Posesnik Josip Buh iz Podlipa pri Vrhniki je padel in si zlomil levo roko. Posesnica Marija Trpin iz Dešne si je pri padcu zlomila desno nogo. — Tretja žrtev podobne nesreče pa je bil Vinko Kožar, sin kovača iz Domžal, ki je padel in si zlomil levo nogo.

— **Levi radiokomarji v Suboti.** Subotška policija je zvedela, da je v mestu mnogo ljudi, ki poslušajo radio, ne da bi plačali prisiljavine, odnosno redna pristojbine. Gre za tako imenovane radio-komarje. Te dni je policija priredila radio za njimi, ki se je dobro obnesla. Zločini so 18 »vrtin« poslušalcev, katerim so bili aparati vzeti, poleg tega pa so bili obsojeni na 9000 Din globe.

— **Žena odsekala možu glavo.** V Cazinu pri Banjaluci se je te dni odigrala krvava rodbinska tragedija, ki je razburila vse prebivalstvo. Rahmana Bagdžić je odsekala svojemu možu Eljuzu glavo. Rahmana je bila precej razuzdana ženska in je vedno občevala z drugimi moškimi. Lanske jeseni je začela intimno razmerje s kmetom Trivi-

čem iz vasi Šturlić. Trivić jo je nagovarjal, naj pusti moža ali pa naj ga v spanju ubije. Ko je prišel te dni Eljub z dela na polju utrujen domov in legel spat, je žena vstala, pograbila sekirino in mu odsekala glavo. Njegovo truplo je odnesla v klet, pozneje si je pa premislila in je truplo odnesla nazaj v sobo. Drugo jutro je začela kričati in plakati, da so razbojniki ponoči vdrli v hišo in ji ubili moža. Oročnikom je dejala, da euni svojega očeta Hamzija Šešića in brata Juzufa, ki sta bila seveda aretirana. Preiskava je pa pokazala, da sta bila nedolžna in da je moža umorila Rahmana sama. Brata in očeta so izpustili, Rahmana pa zaprli.

VELIKA NOČ JE TU!

Oglejte si bogato zalogo razne emalirane modre, rjave, sive in aluminijaste posode pri evrdki z železino

STANKO FLORJANČIČ
LJUBLJANA SV. PETRA CESTA 35

— **Epilog težke železniške nesreče.** V septembru 1928 se je pripetila blizu novosadskega letališča na železniki progi strahovita nesreča, ki je zahtevala tri človeške žrtve. Subotički osebni vlak se je ponoči zaletel v avto, ki je vozil čez progo. Posledice so bile strašne. Vlak je avto vlekkel par metrov s seboj in ga popolnoma razbil. Trije potniki so bili takoj mrtvi, dva pa težko ranjena. V avtomobilu so bili poleg šoferja Viljama Abta trgovca Aleksander Takacz, Pavel Balogh ter služkinji Viktorija Vicko in Marija Aleksa. Takacz, Balogh in Slovenka Viktorija Vicko so bili takoj mrtvi. Oba ranjenca so pa prepeljali v bolnico, kjer sta po večmesečnem zdravljenju okrevala. Državno pravdnstvo je obtožilo progovnega čuvaja Štefana Doboege, češ, da se je nesreča pripetila po njegovi malomarnosti, ker ni pravočasno spustil zapornice. Pred okrožnim sodiščem je bil Doboe oproščen, ker pa se je državni pravdnik pritožil, se je vršila te dni nova pravna predizkušnja sodiščem, ki je potrdilo oprostito razsodbo. Številne priče so dokazale, da progovni čuvaj res ni kriv nesreče.

— **Nesreča mladega pastirja.** V Lukomiru pri Konjicah v Bosni se je te dni pripetila težka nesreča, katere žrtev je postal mlad pastir. 19-letni Alija Cavar je pasel koze nad predpomem reke Rakitnice. Koze so mu zasle na strmo steno in plezal je za njimi. Na splozki skali je spodrsel in strmoglavil v globok prepad. Nesrečenec je bil takoj mrtel.

— **Drva, premog, koks naročite pri družbi »Kurivo«** na Bačkanu, tel. 3434 190n

Iz Ljubljane

— **Pogreb majorja Colariča.** Včeraj na cvetno nedeljo, sredi zelene pomladi, so pokopali dobrega majorja Martina Colariča. Na mrtvaškem odru v Mathianovi hiši je ležal med rožami, venci in zelenjem. Člani Zveze slovenskih vojakov iz svetovne vojne so stali ob krsti na častni straži. Dopolodne je bila za pokojnikom žalna seja Zveze slovenskih vojakov iz svetovne vojne. Pokojnikov spomin je počastil G. Orehek. Za Uduženje invalidov je govoril G. Tomc, ki je omenjal zlasti pokojnikovo dobroto in naklonjenost do invalidov in vojnih sirot. Ustanovljen je bil Colaričev fond za podporo bednim žrtvam svetovne vojne. Pred 4. uro popoldne so se začele na Dunajski cesti žrtvati množice, da zadimkrati počaste majorja Colariča. Prišli so njegovi prijatelji in znanci iz vseh krajev Slovenije. Po ganljivi žalostinki je spregovoril dr. Avramovič. Njegove globoke besede so ganile vse navzoče. Velicasten sprejod je otvorila vojaška godba. Za najožjimi sorodniki je stopal številen oficirski zbor z divizionarjem Savo Tripkovičem. V žalnem sprevodu so bili župan dr. Puc, podžupan, bivši feldmaršal Lavrič iz Maribora, številni občinski svetniki ter zastopniki številnih organizacij in korporacij. Sprevod je bil veličasten, kakršnih je videla Ljubljana le malo. Ob grobu je spregovoril vojni kurat g. Bonač. Po vojaški salvi so pokojnika izročili zemlji v naročje, kjer naj počiva v miru. Ostal nam bo v spominu kot dober, zvest, plemenit vojak in človek.

— **Iz Nesreča ge Minke Govekarjeve.** Naša agilna kulturna delavka ga Minke Govekarjeve, soproga mag. nadvojvotnika g. Fr. Govekarja, je včeraj doma tako nesrečno padla, da si je zlomila desno roko in se občutno pobila. Morala je iskati zdravniške pomoči v bolnici, zdaj je pa že v domači oskrbi. Želimoo odlični slovenski ženi, da bi čim prej okrevala.

— **Iz Se nekaj o rekrutih.** Grajali smo vedenje rekrutov, ki so po mestu razgrajali in se v neki gostinski celo stegli. Resnici na ljubo pa moramo ugotoviti, da so bili rekruti v splošnem disciplinirani in dostojni, mnogo bolj kot prejšnja leta. V vojašnici ni bilo nobenih incidentov. Nobenega rekruta ni bilo treba vtačniti v zapor, kar se je drugo leta običajno dogajalo. Tudi županji odnosno občinski tajniki so letos mnogo pripomogli, da so v ljubljanskem vojnem okrogu prišli vsi rekruti brez izjeme. V obli dnevi se je pri vojnem okrogu zglasilo nad 2000 rekrutov. Dezertacije ni bilo nobene. Danes vojni okrug odpošilja rekrute v posamezne enice izven Ljubljane.

— **Iz Ureditve in razsvetljave Gospo-svetske ceste.** Gospo-svetska cesta, ki je bila pred vojno kljub velikemu prometu ena najbolj zanemarenih v Ljubljani, bo v doglednem času lepo urejena. Lani so jo od kavarne »Evropa« do železniškega prelaza neke'ko uredili in razsvetlili, sedaj pa je prišel na vrsto tudi drugi del ceste: d prelaza do pivovarne Union. Te dni namreč polagajo tam kabel za električno raz-

svetlavo, obenem so pa postavili tudi pet velikih stranskih obločnic. Ko bo cesta tlakovana, kar je tak projektirano, bo estetsko mnogo pridobila.

— **Iz Sokol I. Tabor** sporoča svojemu članstvu, da je od 14. aprila t. l. dalje društvena pisarna v južnem delu siavbe. Vstop skozi malj uhod iz Vrhovčeve ulice. Uradne ure dnevno od pol 2. do pol 3. ure in od 6. do 8. ure, ob sobotah pa od 4. do 7. ure. Pri tej priliki prosí društvo svoje članstvo, da poravnava članarino bodisi osebno v pisarni ali po inkasantu, ki pobira te dni ali potom ček. računa št. 11.253. Opozorjamo tudi na veliko zalogo društvenih razglednic, katere so na prodaj v društveni pisarni. Bratje, sestre, sezaite, poslužite se tudi teh ob vsaki priliki. Zdravo! Odbor.

— **Iz »Materinski večer«** v Zavodu za zdravstveno zaščito mater in dece v Ljubljani, Lipičeva ulica, se vrši v sredo 16. t. m. točno ob 8. uri zvečer. Predaval bo g. dr. Ivo Pirč o temi: Hrana — vzrok bolezní. Vstop prost.

— **Iz Sokol I. vabi** svoje članstvo k posetu sokolskega radio-predavanja ob torkih od pol 19. do 19. uri v levi gornji dvorani na Taboru. Zdravo! Uprava.

— **Iz Dr. Pogačnik predava** danes zvečer v radio ob 7. uri in ne ob pol 7., kakor je bilo to preje naznanjeno.

— **Iz Mesto večna na krsto pokoj. gosp. majorja Colariča** je daroval g. Peter Štepić 100 Din slepm. Iskrena hvala. 274-n

— **Iz Namesto večna na krsto svojega prijatelja Martina Colariča** je dal dr. Avramovič Pavel 100 Din za voine slepce in 100 Din za Colaričev sklad.

Še na veliki četrtak

prinesene oblike v kemično čiščenje, plisiranje, barvanje in pranje perila izgotovi sigurno

do praznikov
tovarna **JOS. REICH**

— **Iz Ščitilne nesreče in nezgode.** V soboto in včeraj se je pripetilo v Ljubljani več nesreč, katerih žrtve so prepehali v bolnico. Včeraj popoldne je v Cegnarjevi ulici 15letna brivska vajenka Gineia Valenta tako nesrečno padla, da se je občutno pobila na glavi. — Podobna nesreča je doletela krojaškega mojstra Vilka Jakšca, ki si je zlomil ali spahnil desno roko. — Na igrišču Prilutia si je včeraj pri nogometni tekmi zlomil nogo dijak Ivan Kastelec. — Edvard Virg, uslužbenec mestne elektrarne, je v Ravniharjevi ulici tako nesrečno padel, da se je na glavi precej pobil. — Učence Anton Zdovec iz Ljubljane je v Medvedovi ulici padel in si zlomil levo nogo.

— **Iz Kost je Pogotnil.** V bolnico so morali včeraj prepehali 30letnega Franca Pekajca, ki je med jedjo pogotnil veliko kost, katera mu je občela v grlu. Danes ga bodo operirali.

Damske pomladne plašče
veliko izbiro, posebno v cenejših kvalitetah, najmodernejša fazona, podložene, od Din 300.—, volnene poplin oblike od Din 180.— naprej tudi F. I. GORIČAR, LJUBLJANA, SV. PETRA C. 29
Oglejte si izložbe! 1346

Iz Celja

— **Poziv celjskemu prebivalstvu.** V sni-slu brozjavah nalozog v. predsednika ministrskega sveta in ministra za notranje po-le se bo vršil dne 14. aprila 1930 v celji kraljevini »Francoski dan« z nabijanjem prostovoljnih prispevkov za poplavljenec v Franciji. V to svrbo je bil dne 8. t. m. izvoljen poseben pripravljani odbor, ki ima nalogo tej akciji v Celju zasigurati čim večji uspeh. Celjsko občinstvo se vabi, da prisloži kruto prizadetim poplavljencom našega prijateljskega in zavezniškega naroda s čim izdatnejšimi prispevki na pomoč. Prispevki se bodo pobirali s posebnimi polami; sprejema jih pa tudi mestno načelnistvo v sobi štev. 2 (tajnik Krušič). Seznami darovalcev in darovanih prispevkov se bodo predložili kr. banški upravi v Ljubljani.

— **Zgradba stanovanjske hiše Pokojnik-skega zaveda v Celju.** Celjska občinska uprava je na svoji redni javni seji dne 14. marca t. l. sklenila sledeče: Mestno zemljišče ob Razlagovi. Vrvarski in Kolenčevi ulici v približni izmeri 1000 m² in približni vrednosti od 90.000 do 100.000 Din se da Pokojnikskemu zavodu za namene stanovanja v Ljubljani brezplačno v last v svrbo zgraditve stanovanjske hiše. Zemljišče mora biti strnjeno zavidano od vseh 3 ulic in se mora pritičati z gradnjo po možnosti že letos, na vsak način pa v stavbeni sezoni l. 1931. Če bi se ti pogoji ne izpolnili, ne velja brezplačni odst-op zemljišča. Hiša mora biti 3-nadstropna. Proti temu sklepu je dopustna pritožba na kr. bansko upravo v Ljubljani, ki jo je pa treba vložiti pri celjskem mestnem načelnistvu najpozneje do 19. aprila.

— **Izstop iz našega državljanstva.** Pri celjskem areškem načelnistvu je vložil prošnjo za izstop iz našega državljanstva 55-letni Ivan Razboršek, pristojen v Sv. Rupert nad Laškim, ker želi sprejeti avstrijsko državljanstvo.

— **c Aeroklub »Naša Krilac, mestni odbor Celje** sklicuje za ponedeljek, dne 14. t. m. ob 20. uri sejo upravnega odbora, ki se vrši v klubovi sobi hotela »Evropa« v Celju. Seja je le nadaljevanje prekinjene seje z dne 8. t. m., ki valed občinskega dnevnega reda ni bila zaključena.

— **Pri slabosti je naravna »Franz Josefov-va«** grenčica prijetno učinkovito doseženo zdravilo, ki znatno zmanjšuje telesne nadloge, ker se izkazuje že v malih količinah koristno. V dopisih hvajlijo zdravniki za ženske soglasno prav mlo učinkovito način »Franz Josefove« vode, ki je zlasti prikladen za nečno rast ženskega telesa. »Franz Josefov« voda se dobi v vseh lekarnah, drogerijah in špecerijah trgovinah.

Usako damo
vzradosti nova oprema ovoja, mnogo
boljša kakovost in izdatnejše parfimi-
ranje nadvse finega Elida pudra.

ELIDA PUDER

Visoko odlikovanje slovenske pevke

Ga. Thierry - Kavčnikova in naš balet na dvorni prireditvi v Beogradu

Ljubljana, 14. aprila.
Začetkom marca je prišel v Ljubljano polkovnik gardijske muzike Pokorny in je povabil našo odlično operno pevko go. Thierry-Kavčnikovo na prireditvi kralje-ve garde v Beogradu, kateri prisostvuje tudi kralj Aleksander I. Hkrati je povabil na to prireditvi, ki naj bi imela nekako »Slovenski« program, tudi naš baletni zbor pod vodstvom mojstra Petra Golovina in prve plesalke Erne Moharjeve.

Kraljeva garda je namreč z enakim povabilom presenetila poprej tudi že beo-graidski baletni zbor z odlično pevko beo-grajske opere in zagrebski baletni zbor tudi z eno znamenitih pevk tamošnje opere.

Naš urednik se je razgovarjal z go. Thierry glede visokega povabila in njene nastopa pred kraljem.

Ga. Thierry je z veseljem sprejela povabilo. Gardijski polkovnik Pokorny je imel že preje priliko videti in slišati jo v naši operi in ji je dal popolnoma svobodne roke glede izbire komadov, ki naj bi jih zapela na prireditvi v palači kraljeve garde. To za našo odlično pevko ni bilo težko glede na njen obsežen operni repertoar, s katerim si je pridobila sloves najboljše slovenske altistke in to ne samo doma, temveč tudi v tujini, kar pričajo vabila, ki jih dobiva iz ravnateljskih pisarn velikih inozemskih opernih gledališč.

V Beogradu jo je presenetil izredno prisrčen sprejem. Razkazali so ji v avtu Beograd, zvečer, to je bilo 8. marca, je pa nastopila v blesteči dvorani kraljeve garde na Topčideru pred kraljem in kraljico, princem Pavlom ter izbranim občinstvom, med katerim je bilo tudi več članov vlade in ves oficirski zbor kralje-ve garde, z bakado iz »Leteca« Holand-aca in z aržio iz »Cavallerie Rusticana« z orkestrom. Kralj in kraljica ter princ Pavle so se ji zahvalili s ploskanjem, ko je odpeela. Izročili so ji lep šopek nagetičkov in vrtin. Tudi vsi drugi navzoči so bili vidno navdušeni.

Po koncertu s plesom (s programom 1. orkester kraljeve garde, 2. Ga. Thierry, 3. orkester kr. garde, 4. naš baletni zbor) so bili gostje povabljeni na sijajen banket.

Zanimivo je tudi po pripovedovanju baletnega mojstra g. Golovina, kako je istega večera nastopil prvič pred kraljem naš baletni zbor. Istočasno, kakor go. Thierry, je gardijski polkovnik Pokorny povabil v Beograd tudi naš balet. C Golovin je stal pred težko odločitvijo glede izbire programa. Znano je tudi, da »zagrebski in beograjski« zbor znatno bolj vplešana, ker se na tamkašnjih operah goji tudi balet sistematično in redno, do-čim je pri nas postal bolj nekak privelek opere. Treba je bilo pa le pokazati izora-ni publiku na Topčideru, koliko in kaj zmore ljubljanski balet.

G. Golovin je sestavil program za baletni zbor po plesu iz Šafranekove opere Hasanaginica s plesom Čerkeske, ki ga je plesala prva plesalka Moharjeva, z de-štom zbora in uverturo. To je bila torej suita iz opere Hasanaginica. Sestaj se je tudi s skladateljem Šafranekom, s ka-terim sta naredila iz teh drobcev lepo harmonično celoto za nastop.
Dne 8. marca je bil zbor po udobri

vožnji z brzovlakom povabljen na zakur-trek. K skušnji so se plesalke odpelele z avtom. Zvečer se je začel koncert s plesom točno ob 20. uri. Kralj je bil s spre-mstvom v dvorani že nekaj minut preje. Po dveh točkah gardijskega orkestra in po petju ga. Thierry je prišel balet kot zadnja točka na vrsto. Trema so imle plesalke zelo vediko, kako tudi ne, pred občinstvom, ki je gledalo od vseh strani, v blesteči tuji dvorani in ne na odru, kjer so vajene nastopati in končno prek kraljem, kraljico in princem Pavlom. Vse so pa imele nove, spopolnjene plesne ko-stume in vsaka se je potrudila v gardeno-bi, da bo za oko čim prijetnejša.

Plesne točke je baletni zbor ključno vsel trenu in najbrž zaradi nje, odplesal pre-senetljivo gladko in precizno. Ves ples se plesali pred gosti, le pri zadnji skladki so se obrnili proti strani, kjer je sedel kralj s kraljico. Kralj se je med pesom prijazno smehljaj, na koncu je pa živahno aplavdi-ral. Prva plesalka Moharjeva je prešla krasen šopek vrtin.

Po prireditvi so tudi gostje potrdili, »da so lepe Slovenke lepo plesale«. Po koncertu je kralj še vodil kraljevski kole, nakar se je umaknil s svojim spremstvom na dvor. Posebno zadovoljstvo je izrazil tudi princ Pavle, ki mu je posebno ugajala sestava plesa, ki je bil star naroden, a moderniziran. Na banketu so plesale pre-senetila darila, skatje s pravimi japo-nskimi pudernicami, pa tudi gosposljubno: in ljubeznivost v palači kraljeve garde na Topčideru.

Radioprogram

Sreda, 16. aprila.

12.30: Reprodukciorna glasba; 13: Casov-na napoved, borza, reprodukciorna glasba; 13.30: Iz današnjih dnevnikov; 17.30: Kon-cert Radio-orkestra; 18.30: Otroški kotiček, ga. Grafenauerjeva; 19: Podobe iz sloven-ske literarne zgodovine, profesor Franc Koblar in Fr. Lipah, član narodnega gle-dališča; 19.30: Dr. Stanko Leben: Franco-sčina; 20: Večer stene glasbe: Koncer-Brandl-tria; 21: Koncert Radio-orkestra; 22: Casovna napoved in poročila, napoved programa za naslednji dan.

Četrtek, 17. aprila.

19.30: Vseko predavanje; 22: Večer ka-toliške cerkvene glasbe: I. Stolni cerkveni zbor poje pod vodstvom kapelnika St. Pre-mra postne pesmi; II. Petje zbora ljublj-an-skih bogoslovcev; 22: Casovna napoved in poročila, nadaljevanje koncerta; 23: Napo-ved programa za naslednji dan.

Izjava

V »Slovenskem Narodu« štev. 80 z dne 8. aprila 1930 kritizira pisec »Č« v pred-zadnjem odstavku članka »Pevski zbor UJU na Čekoslovskem« z ne preveč la-skavimi besedami razmere na Dunaju.

Izjavljamo, da je kritika le mnenje po-ročevalca — č. nikakor ne mnenje pevske-ga zbora UJU, še manj mnenje naše or-ganizacije. Žal nam je, da je bilo to ob-javljeno.

Udruženje inozemskih učitelstva — poverništvo Ljubljana, dne 14. aprila 1930.

Andrej Skuli, l. z. poverjenik.

Jos. Kobal, l. r. tajnik.

Edgar Wallace:

Vrata izdajalcev

Roman

S hodnika, na katerem so stali, so vodile vijugaste stopnice. Grahamu je bil ta vhod deloma že znan. Najprej je opazil, da je stolp zunaj robat, znotraj pa okrogel. Graham je sredi stopnic ves začuden vzdihnil, ker je spoznal namen in pomen »žitnice«. Ko so pa prišli na vrh in se ustavili pred dvojnimi okovanimi vrati, so se razpršili vsi Grahamovi dvomi.

Tiger Trayne je vzel iz žepa ključ in odklenil vrata. Znova je zažarela luč in Diana je presenečeno gledala prizor, kakršnega še svoj živ dan ni videla. Sredi okrogle sobe je stala prostorna steklena vitrina, v kateri je ležala igračka podobna lesena roba. Vitrina je bila krasno razsvetljena in Graham je takoj spoznal lesene predmete. Prvi je predstavljal Edvardovo krono, drugi s dijamanti posuto žezlo. V vitrini so bili spravljene leseni kraljevski znaki, položeni tako, kakor so ležali pristni v zakladnici.

— Zdaj vama pa nekaj pokažem, — je dejal Trayne in že je nekaj zažvenketalo. Za steklo je padla težka jezikovna plošča tako, da se v vitrino ni več videlo.

— Pazita! Nista videla, kaj počenja, toda plošča se je počasi dvigala. Trayne je stopil k eni steni vitrine in Graham ga je presenečeno opazoval. Videl je, kako je segel v vitrino in potegnil iz nje en leseni predmet.

— Kaj pa signalni zvonci? — je vprašal začuden.

— Ne zapojte, ker ne morejo, — je odgovoril Trayne. — Priznam, da je bilo to včasih delo. Dve leti sem razmišljal in s talentiranim švedskim inženjerjem sva napenjala vse sile, da bi se nama posrečilo prekiniti zvezo med signalnimi zvonci. Zdaj je ta ovira odstranjena. Nikar se ne bojte, igrali boste svojo vlogo do konca, vse drugo pa pojde gladko od rok. Želim, da se ogledate jutri zvečer pri meni. Sploh bi vas prosil priti do 22. t. m. vsak večer k meni. Za svojo vlogo dobite posebno obleko.

— Recimo, da se pojavi ovira...

— To je izključeno, — je dejal Trayne in odklenil vrata.

Stopil je na vrh pred Grahamom, kateremu se je vrtelo v glavi. Nasprotno se je pa Diana posvetilo v glavi. Zdaj je razumela načrt tako dobro, kakor Trayne. Upala je celo v uspeh, samo da...

— Kako dolgo bo Graham odsoten?

— Največ tri mesece, — je odgovoril Trayne z zamolklim glasom, ker so se že bližali vili.

— Ali mislite, da bi ga mogli obdolžiti?

39

— Vse bo odvisno od tega, koga obdolže, — je odgovoril Trayne nestržno.

XV.

Če je bil princ iz Kishlastana res prismojen, so bili znaki njegove prismojenosti zelo praktični. Tako n. pr. je imel naložene v raznih državah ogromne zneske. Težki milijoni, katere je hotel izplačati Traynu, so prišli iz Amerike. Nagrada bi morala biti izplačana v dolarjih.

Na predvečer svojega odhoda v Kishlastan je imela Njega Excelenca dva razgovora. Prvi je bil javen in sicer s Colleyem Warringtonom, za drugega s Traynom pa ni nihče vedel. Ta se je vršil najbrž v zaprtem avtomobilu, drvečem po parku. Trayne se je namreč v takih primerih zelo rad vozil po parku, ker je vedel, da ga nepoklicano oko ne more videti. S Colleyem je govoril v hotelu in prebrisani mož mu je povedal, kako je opravil s kapitanom Bossom.

— Jutri zvečer odpluje. Vse sem z njim opravil in ta zadeva je zdaj urejena.

— Ste naročili, da morajo spraviti na ladjo tudi pohištvo? Hočem, da bo obdana že med vožnjo z vsem razkošjem...

Colley je odkimal z glavo.

— To pa ni šlo. Parnik so stražili carinski uradniki in morda tudi... Hotel je reči »policija«, pa si je v zadnjem hipu premislil in dejal »pristojni uradi«. — Gotovo bi se zanimali za čoln, s katerim bi peljali na parnik pohištvo, — je nadaljeval. — To bodo ljudje zijali, ko zvedo, da je Hope izginila. Toda mi ne razglasimo po novinah, da se je odpravila s »Pretty Annex«.

— Kaj ste z njo že opravili?

Colley je pritrdil.

Da 24. t. m. bo z menoj obedovala. Namignil sem ji, da vem nekaj o njenih sorodnikih ali bolje rečeno, napol sem ji obljubil, da ji odkrijem važno tajno, nanašajočo se na njene roditelje. Seveda mi je takoj nasledel. Obedovala bova v zakatni restavraciji v Villiers Streetu. Svetoval sem ji, naj pride v navadni vsakdanji obleki, ker je zelo verjetno, da pojdeva v lokal, kjer bi se zdelo večerna obleka preveč kričeča. Tudi v to je privolila. Vse pojde torej gladko.

— Toda ljudje bodo zvedeli, da ste obedovali z njo.

Princ si je zamišljeno grizel nohte. Colley je smeje odkimal z glavo.

— Prepričan sem, da tega nikomur ne pove. Izrecno sem jo prosil, naj molči, češ, da bi sicer prelomila dano obljubo in da nihče ne sme zvedeti, da sem ji jaz izdal tajno njenega rodu. Največja nevarnost je bila, da pove to Hallowellu. Zato mi je morala svečano obljubiti, da bo molčala. Spada med ona dekleta, ki bi za vse na svetu ne prelomila dane obljube.

Riki je hodil po sobi. Roke je imel prekrizane na hrbtu in njegove temne oči so zrlle nekam čudno pred se.

— Kaj pa ta Eli Boss — ime zveni skoro indijsko — ali je zanesljiv?

Ljubica kraljev in knezov

Imela je palače, vozila se je s posebnim vlakom, umrla je pa siromašna in zapuščena

Ze zadnjič smo kratko poročali, da je umrla v budimpeštanski bolnici bivša slavna evropska lepota Katarina Gaal, katero so obletavali vladarji in principi, ko je bila še mlada in lepa. Stara je bila 75 let, pisala se je prav za prav Weis. Imela je palačo, pravilno lepe in dragocene dragulje, jahto na Sredozemskem morju, posebne vlake za potovanje po Evropi itd. Vse to seveda v mladosti, ko je njena izredna lepota očarala in omamila mnoge mogočnejše tega sveta. Slavna lepota, ljubica kraljev in knezov, je bila prvotno žena plačilnega natakarija.

Že v prvem letu svojega zakona se je seznanila z grofom Erdödyem, ki jo je odpeljal v Pariz. Tam se je seznanila z ruskim velikim knezom, carjevim sorodnikom, in z njegovo pomočjo je prišla v kroge visokega ruskega plemstva. Kmalu je postala intimna prijateljica velikega kneza Nikolaja Nikolajeviča, ki jo je povabil na lov v Rusijo. Baj je podlegel njenim čarom tudi bavarski kralj Ludvik. Dostop v kroge madžarskih magnatov ji je zagotovil poznejši angleški kralj Edvard VII., katerega je vodila med bivanjem v Budimpešti po mestu in mu razkazovala razne zanimivosti. Katarina Gaal odzno Weis je bila že takrat zelo bogata. Imela je krasno palačo v Parizu, drugo na Dunaju na Schwarzenbergovem trgu, vilo v Monte Carlu in jahto. Potovala je vedno v posebnem vlakom in vozila s seboj vse svoje toalete.

Slavna lepota je imela eno strast, katere ni mogla premagati, in sicer karte. Igrala je tako strastno, da se ni mogel kosati z njo noben moški. Sicer ji pa ni bilo težko igrati, kajti v Monte Carlu je držala bank z velikim knezom Nikolajem Nikolajevičem. V mladosti je imela pri kartah srečo, pozneje jo je pa sreča zapustila in karte so postale začetek njenega konca. Ko je bivala zadnjič v Parizu, se je seznanila z nekim francoskim grofom, ki jo je hotel vzeti za ženo in odvaditi pustolovskega kvartopristva. Gaalova je pa njegovo namero odločno odklonila. Neodvisnost ji je bila ljubša od aristokratske roke. To je bil začetek njenega žalostnega konca.

V Monte Carlu je izgubila vse svoje premoženje in prisiljena je bila polagoma prodati vse svoje premoženje in nepremično imetje. Ob začetku vojne je bila skoro že ob vse. Priletna dama je bila kot tuja državljanka internirana in samo s posredovanjem francoskega grofa, ki se je zavezal plačevati ji mesečno rento v znesku 1000 frankov, se ji je posrečilo priti na Ogrsko. V letih 1914 do 1918 je bila odrezana od svojih prijateljev. Živela je v nekem madžarskem hotelu in celo v času najhujšega pomanjkanja je niso mogli pripraviti do tega, da bi najela cenejše privatno sta-

novanje. Postala je učiteljica jezikov in tako se je za silo preživljala.

Po vojni je sicer še dobivala od svojega prijatelja 1000 frankov mesečno, toda vrednost franka je bila tako padla, da se s tem denarjem ni mogla preživljati. Zato je začela delati dolgove, končno se je pa obračala na svoje bivše znance in kavalirje s prošnjo, naj ji pomagajo v stiski. Eni in drugi so jo radodarno podpirali, toda vse je bilo zaman, kajti stara strast se je bila znova oglasila in bivša najlepša žena Evrope je začela zopet strastno hazardirati. Padala je vedno globlje in umrla je v bolnici v največji bedi osamljena in pozabljena.

Miš na koncertu

Te dni je priredila fašistična organizacija v Turinu koncert, katerega so se udeležili fašistični dostojanstveniki in odlična turinska družba. Koncert so pa morali prekiniti in sicer iz prav nenavadnega razloga.

Ze med oficijelnim govorom je skakljala po nabito polni dvorani miška. Ki je napravila med občinstvom tako zmešnjava, da ni bilo misliti na red in mir, kaj šele na slavnostno razpoloženje. Čim je bil slavnostni govor končan, so nekateri nervoznejši odšli iz dvorane. Komaj je začela peti žena fašistovskega konzula, se je znova pojavila miška, katere so se dame v loži tako presrašile, da so začele kričati. Kmalu se je pojavila na drugem kraju in tako se je občinstvo zanimalo samo za ubogo miško, nihče pa ni poslušal petja. Zmešnjava je postajala vedno večja temboj, ker se študentje izkoristili ugodno priliko za razne nedostojnosti in koncert so morali končno prekiniti.

Ameriške matere v Evropi

Vsaka Američanka, kateri je padel med vojno sin v Evropi in ostal tam pokopan, se bo lahko brezplačno odpeljala na njegov grob. Ameriško vojno ministrstvo je namreč organiziralo na svoje stroške potovanje ameriških mater na grobove njihovih sinov. Vse stroške za potovanje tja in nazaj bo krila državna blagajna. Ameriške matere bodo potovale s parniki v I. razredu, Starim in bolehim bodo na razpolago mehki naslanjači. Za potovanje v Evropo se zbere po skupinah v New Yorku, od koder se odpeljejo z ameriški parniki v Evropo.

Računajo, da se udeležijo tega pijetnega romanja najmanj 5000 ameriških mater. V Parizu bodo nastanjene v najlepših hotelih, od koder se bodo z vlakom in avtomobili vozile na poedina borišča. Skupine ameriških mater bodo

spremljali uradniki poslaništva in konzulata. Med vožnjo bodo imele vso oskrbo brezplačno, istotako v Parizu, kjer dobi vsaka povrh še 9 dolarjev, da si bo lahko kupila kaj za spomin. Tudi zdravniki bodo spremljali matere z ročnimi lekarnami, če bi kateri postal lo slabo ali če bi nenadoma zbolela. Vojno ministrstvo je šlo v svoji prostrežljivosti celo tako daleč, da bo na parnikih za vsak slučaj 21 krst, da bi mogli prepeljati v domovino k večjemu počitku one stare ženske, ki bi med vožnjo ali pa v Franciji umrle. Tako znajo Američani organizirati potovanja.

O ženskih možganih

Ameriški nevrolog James Patex je temeljito proučil ženske in moške možgane. Prišel je do zaključka, da ženski možgani niso inferiornejši, kakor so mnogi mislili, temveč nasprotno, gmota in ustroj celo priča, da gre za boljše in finejši material, nego pri moških možganih. Pač je pa razlika v teži gmote, iz katere so možgani sestavljeni. Pri moškem je ta gmota težja že od samega začetka življenja — tudi novorojenčki moškega spola imajo težje možgane — zato so pa nekateri deli ženskih možganov večji in obsejnejši. Kar se tiče delovanja možganih in ženskih možganov, je baže popolnoma enako in iz njega nikakor ne sledi, da bi imel moški spol v tem pogledu prednost pred ženskimi.

Seveda je naletelo to naziranje na splošno odobravanje v ženskem svetu in razvila se je celo debata na sestanku zdravniškega društva. Nekateri zdravniki so opozarjali na dejstvo, da je celotna teorija o lokalizaciji gotovih sposobnosti v pripadajočih možganskih zavojih zdaj dvomljiva in da torej ni mogoče trditi, da bi bili nekateri deli ženskih možganov bolj razviti, nego moških. Dejstvo je, da še nobena ženska ni imela abnormalnih možganov, kakršne so imeli mnogi genijalni moški. Če se bo pa tako ženska kdaj rodila, bo že povedala moškemu možganom, kar jim gre.

NOGAVICE Z ŽIGOM

Najboljše, najtrajnejše, zato najcenejše!

V gostilni.

— Natakari! Ze celo uro čakam na želvino juho.
— Izvolite upoštevati, da so želve zelo počasne.

Žrebanje državne razredne loterije

Dne 8. t. m. so bile še sledeče pri nas kupljene srečke izžrebane:

Din 1000.— je zadela srečka štev. 75.150

po Din 500.— so zadele naslednje številke: 8.051, 16.007, 17.963, 19.181, 19.183, 27.776, 29.203, 34.179, 34.190, 35.383, 36.603, 37.730, 37.775, 38.183, 39.548, 39.595, 47.429, 47.457, 47.485, 48.356, 49.464, 57.341, 66.462, 66.475, 66.489, 67.550, 67.569, 67.570, 67.599, 68.751, 68.759, 69.454, 69.475, 73.955, 75.086, 75.112, 75.131, 77.219, 77.238, 77.312, 77.355, 82.454, 84.156, 84.163, 86.975, 86.998, 87.818, 87.996, 89.173, 96.806, 96.841, 98.188.

Milijonski (V. razred) je torej pred durmi. Da omogočimo onim, ki so jim bile srečke izžrebane za mali dobiček, nadaljevati igranje na visoke dobitke, bomo izžrebane srečke zamenjavali za neizžrebane, v kolikor jih bo narazpolago. Izžrebane srečke nam takoj pošljite.

Zadružna hranilnica r. z. z o. z., Ljubljana, Sv. Petra c. 19

Zahvala.

Za številne izraze sočutja ob izgubi našega srčno ljubljenega soproga, očeta, brata, strica in svaka, gospoda

Ivana Sirka

posestnika in mesarja

se tem potom zahvalujemo vsem darovalcem vencev in cvetja, vsem, ki so z nami čutili ter pokojnika v tako častnem številu spremili na njegovi poslednji poti.

Ljubljana, dne 14. aprila 1930.

GLOBOKO ŽALUJOČI OSTALI.

Mali oglasi

Vsaka beseda 50 par. Plača se lahko tudi v znakah. Za odgovor znakol — Na vprašanja brez znamke ne odgovarjamo — Najmanjši oglas Din 5

Fanta 14 do 16 let

ki bi imel obenem voljo, da se izučijo za natakarija, išče za vse hišne opravke hotel Srbija, Bos. Gradiška. Pismene ponudbe na isti hotel.

Domači učitelj

ali učiteljica za učenja ljudske šole se išče za par ur dnevno. Poudarje na glasni oddelek pod »Poduk-Ljubljana«/1370.

Tapetniki, trgovci pozor!

Afriki nudi po reklamni ceni. Zahtevatve vzorec in cenik. Anton Merhar, Ljubljana, Sv. Petra c. 2. 1365

Klavirje

pianine in harmonije prodaja, izposoja, popravlja in čisto uglašuje najceneje, tudi na obroke — tovarna klavirjev WARBIK, Ljubljana, Gregorčičeva 5, Rimska cesta 2. 1364

Uradnik

večletni odvetniški sollicitator, knjigovodja, slov. srbo-hrv. in nemški korespondent, stenograf in strojeopisec išče mesta v odvetniški pisarni ali večjem trg. podjetju. Ponudbe pod »Verziran«/1366 na upravo lista.

L. Mikuš

LJUBLJANA Mestn. trg 15

prporoča svojo zalogo dežnikov in solnčnikov ter sprehajalnih palic. Popravila se izvršujejo — točno in solidno —

Šoferja mehanika

mlajšo moč, treznega, sprejemnega stalno službo. Prednost imajo oni, kateri so že vozili potniški avto. Nastop takoj. Ivan Prešern, tovarna čevljev, Kranj. 1360

Mlajši trgov. pomočnik

dobra moč, bi rad spremenil službo. Cenjene dopise na upravo lista pod »Marljav«. 1313

Bencin-motor

4 HP, motor na sesalni plin 10 HP, okovje za par milinskih kamnov, ventilator 800 mm premera, namizni vrtilni pogonski stroj za kovino, vitel za 2500 kg, cirkular os in krožna ležišča, žaga premer 400 mm, 2 noža za mizarški skobelni stroj po najnižji ceni prodaja Laverenčič in drug. Vir pri Domžalah. 1367

Naznanilo

Vinogradniško posestvo, eno uro od Ormoža, ca. 7 oralo vsega skupaj: viničarja, gospodarska hiša s 3 sobami, kuhinjo, podstrešno sobo, preša in vinska klet, z vsem inventarjem naprodaj. Vprašanja s priloženo znakom na naslov: P. Schef, Ormož. 1368

NA OBROKE

lahko kupite kar potrebujete skoraj v vseh večjih ljubljanskih trgovinah z posredovanjem

Kreditne zadruge

detajnih trgovcev

v Ljubljani, Cigaletova ul. 1 1312

Tordka A. Kunc

Ljubljana, Gosposka ulica

priporoča svoje izborne izdelke Cene kar mogoče moških oblačil nizke!

Zahvala.

Moj mož Josip Sigulin, zavarovan za življenje pri zavarovalni družbi

Jugoslavija v Ljubljani

se je meseca februarja t. l. smrtno ponesrečil.

Dasiravno premija ni bila plačana, je zavarovalna družba »Jugoslavija« navzlic kratkega dveletnega obdobja zavarovanja izplačala ves zavarovani kapital. V prijetno dolžnost si štejem, da se družbi tem potom javno zahvalim ter jo vsakteremu toplo priporočam.

Šoštanj, dne 10. aprila 1930.

Sigulin Cilka.

J. Maček

Ljubljana, Aleksandrova c. 12

v oblekah in površnikih naicenejši.

Makulturni papir

kž à Din 4—

prodaja uprava, Slovenskega Naroda,

DVOKOLESA — TEŽA OD 7 KG NAPREJ

najlažjega in najmodernejšega tipa najboljših svetovnih tovarn. Otokski vozički od najprostejšega do najfinjšega modela. Izdelujejo se tudi po okusu naročnika. Sivalni stroji, motorji, pnevmatika, posamezni deli. Velika zbera, najnižje cene. Prodaja na obroke. Ceniki franko.

• TRIBUNA • F. B. L., tovarna dvokoles in otroških vozičkov, Ljubljana, Karlovska cesta št. 4.